

BGE Budapest LAB

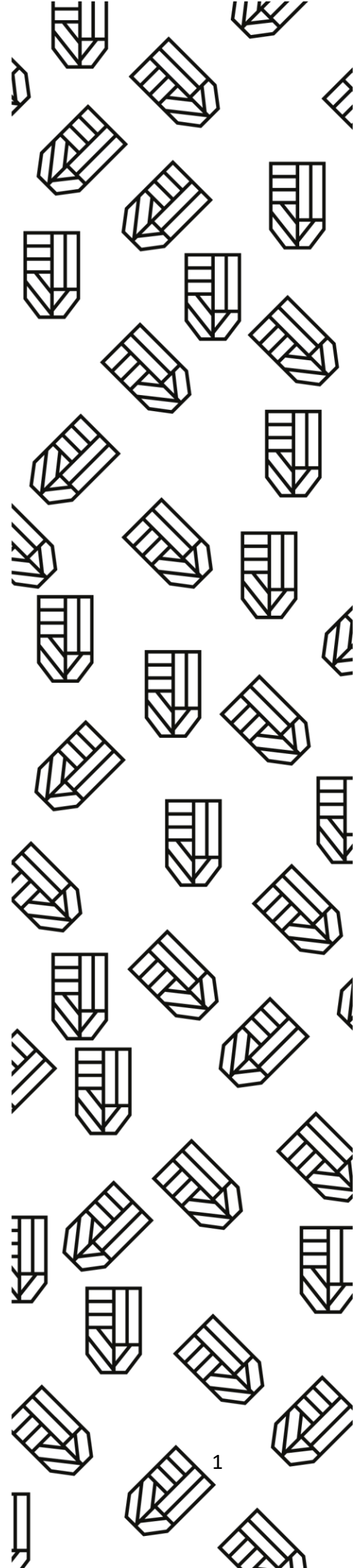
WORKING PAPER SERIES

ISSUE 15, 2021

CSÁKNÉ DR. FILEP JUDIT
SZENNAY ÁRON
DR. RADÁCSI LÁSZLÓ

**A GEM PROJEKT NES
ADATFELVÉTELÉN ALAPULÓ
KUTATÁSOK
TAPASZTALATAI**

15

A GEM PROJEKT NES ADATFELVÉTELÉN ALAPULÓ KUTATÁSOK TAPASZTALATAI

Csákné Dr. Filep Judit
Budapest Business School, Budapest LAB
csaknefilep.judit@uni-bge.hu

Szennay Áron
Budapest Business School, FFA
szennay.aron@uni-bge.hu

Dr. Radácsi László
Budapest Business School
radacsi.laszlo@uni-bge.hu

Working Paper Series 15-2021

ISSN: 2630-7960

Copyright © 2021 Csákné Filep Judit, Szennay Áron, Radácsi László

Working papers are in draft form. This working paper is distributed for purposes of comment and discussion only. It may not be reproduced without permission of the copyright holder. Copies of working papers are available from the author. The views expressed in the Budapest LAB Working Paper Series are those of the author(s) and do not necessarily reflect those of the Budapest Business School or Budapest LAB. Research Working Papers have not undergone formal review and approval. Such papers are included in this series to elicit feedback and to encourage debate on important public policy challenges. Copyright belongs to the author(s). Papers may be downloaded for personal use only.

www.budapestlab.hu

A kutatási projektet az Innovációs és Technológiai Minisztérium Tématerületi Kiválósági Programja és a Budapesti Gazdasági Egyetem között létrejött együttműködési megállapodás (TKP2020-IKA-01) támogatja.

This research was supported by a grant from the Thematic Excellence Programme of the Hungarian Ministry for Innovation and Technology to the Budapest Business School (TKP2020-IKA-01).

ISSUE: 15-2021

Dátum: 2021.06.30.

A GEM PROJEKT NES ADATFELVÉTELÉN ALAPULÓ KUTATÁSOK TAPASZTALATAI

Absztrakt

A tanulmány célja, hogy áttekintést adjon Global Entrepreneurship Monitor National Expert Survey adatfelvételének nemzetközi tudomány életben jellemző felhasználásáról. A szisztematikus szakirodalomkutatás eszközeinek felhasználásával a tanulmány áttekintést ad az elmúlt öt év NES adatok alapján született publikációiról. A szakirodalomkutatás eredményeként megállapítható, hogy a NES adatok elemzése igen alulkutatott területnek számít. Ritka, hogy csak a szakértői interjúkra alapozva közöljenek tudományos eredményeket. Sokkal jellemzőbb az APS adatok felhasználása, illetve azok NES adatokkal való kombinációja, vagy egyéb adatgyűjtésekkel való kiegészítése, összevetése. A NES adatokon alapuló munkák szerteágazó témaköröket vizsgálnak, amelyek között alig lelhető fel kapcsolódási pont. Mivel a NES által vizsgált vállalkozási keretfeltételek jó alapul szolgálnak a vállalkozói ökoszisztéma vizsgálatokhoz, perspektivikus kutatási vonalnak tekinthető.

Bevezetés

A Global Entrepreneurship Monitor (GEM) olyan non-profit akadémiai kutatási konzorcium, amelynek küldetése, hogy a vállalkozói szellem kutatásával járuljon hozzá a globális gazdasági fejlődéshez. A GEM kutatási tevékenysége a következő területeket fedi le:

- a vállalkozói tevékenységre ható tényezők feltárása és mérése a konzorciumban résztvevő országokban,
- a vállalkozó tevékenységre serkentően ható szakpolitikai intézkedések azonosítása,
- az oktatás hatásának erősítése a sikeres vállalkozói aktivitás támogatása érdekében.

A GEM a vállalkozói aktivitás legnagyobb, egyedülálló kutatása a világon. A kutatás a következő két adatfelvételen alapul:

- a felnőtt lakosság körében lekérdezett reprezentatív „Adult Population Survey” (APS),
- szakértői megkérdezések: „National Expert Survey” (NES).

Az APS évente, nemzetközi szinten, országonként azonos módszertan szerinti lekérdezéssel vizsgálja a vállalkozói aktivitáshoz kapcsolódó egyéni attitűdöket és aktivitást. Az adatfelvétel különlegességét az egyéni szintű megközelítésmód és az évek óta robotosztus módszertan adja, amely lehetővé teszi az eredmények időbeli és földrajzi összehasonlítását.

A kutatók a NES-ben olyan szakértők véleményére kíváncsiak, akik tevékenységük, szakmai tapasztalataik alapján alkalmasak országuk vállalkozói keretfeltételeinek értékelésére. A szakértők lehetnek politikusok, felsőoktatási szakemberek, vállalkozók, kormányhivatalnokok, vagy a vállalkozásokhoz kapcsolható egyéb szakterületeken tevékenykedő szakemberek. A NES országonként legalább 36 szakértő megkérdezését tartalmazza. A NES kérdőív az adott ország társadalmi-gazdasági miliójét, a vállalkozási keretfeltételeket (*Entrepreneurship Framework Conditions*, EFC) meghatározó kilenc szemponttal kapcsolatos kérdéseket tartalmaz:

1. Vállalkozások finanszírozása (*Entrepreneurial Finance*)
2. Kormányzati szakpolitikák (*Government Policy*)
3. Kormányzati vállalkozási programok (*Government Entrepreneurship Programs*)
4. Vállalkozásoktatás és -képzés (*Entrepreneurship Education*)
5. K+F transzfer (*R&D Transfer*)
6. Kereskedelmi és szolgáltatói infrastruktúra (*Commercial and Legal Infrastructure*)
7. Piaci nyitottság (*Entry Regulation*)
8. Fizikai infrastruktúra (*Physical Infrastructure*)
9. Kulturális és szociális normák (*Cultural and Social Norms*)

A tanulmány célja annak vizsgálata, hogy a GEM National Expert Survey adatainak felhasználásával milyen magas minőségű nemzetközi publikációk születtek, azok jellemzően milyen témakörökre irányultak, illetve hogy a NES adatok milyen módon hasznosíthatók.

Módszertan

Munkánk során szisztematikus szakirodalomkutatást végeztünk a Web of Science adatbázis felhasználásával 2020. október 21-én. Az adatbázisban a keresést a következő kulcsszavakra hajtottuk végre: Global Entrepreneurship Monitor, GEM, APS, Adult Population Survey, NES, National Expert Survey.

A keresés további részleteit a következő táblázat tartalmazza:

1. Táblázat

A Web of Science lekérdezés paraméterei

Megnevezés	Leírás
Adatbázis	Web of Science Core Collection
Keresési tartomány	All Fields
Időperiódus	2015 – 2020.10.21
Nyelv	angol
keresési mód	boolean

(forrás saját szerkesztés)

Az elsődleges keresés 59.143 db találatot eredményezett. A szűkítés első lépéseként a következő, a témakör szempontjából releváns Web of Science Categories-ba tartozó cikkeket válogattuk ki: economics, business, management, social sciences interdisciplinary, behavioral sciences, women studies, business finance. Ezzel a módszerrel a találatok száma 1.663-ra módosult. Ezt a kört dokumentum típus szerint szűkítettük tovább – a kutatás korábbi fázisában célként megjelölt szempontnak megfelelően, miszerint referált folyóirat cikkek kerüljenek be az elemzésbe –, így csak az articles (cikkek) és az early access (korai hozzáférés) kategóriába tartozó találatokat tartottuk meg az elemzésben. A következő kategóriákba tartozó dokumentumokat kizártuk: review, meeting abstract, proceedings paper, editorial material, book chapter, biographical item, book review, correction, reprint. Ezzel a módszerrel a találatok számát sikerült 1.596-ra csökkenteni.

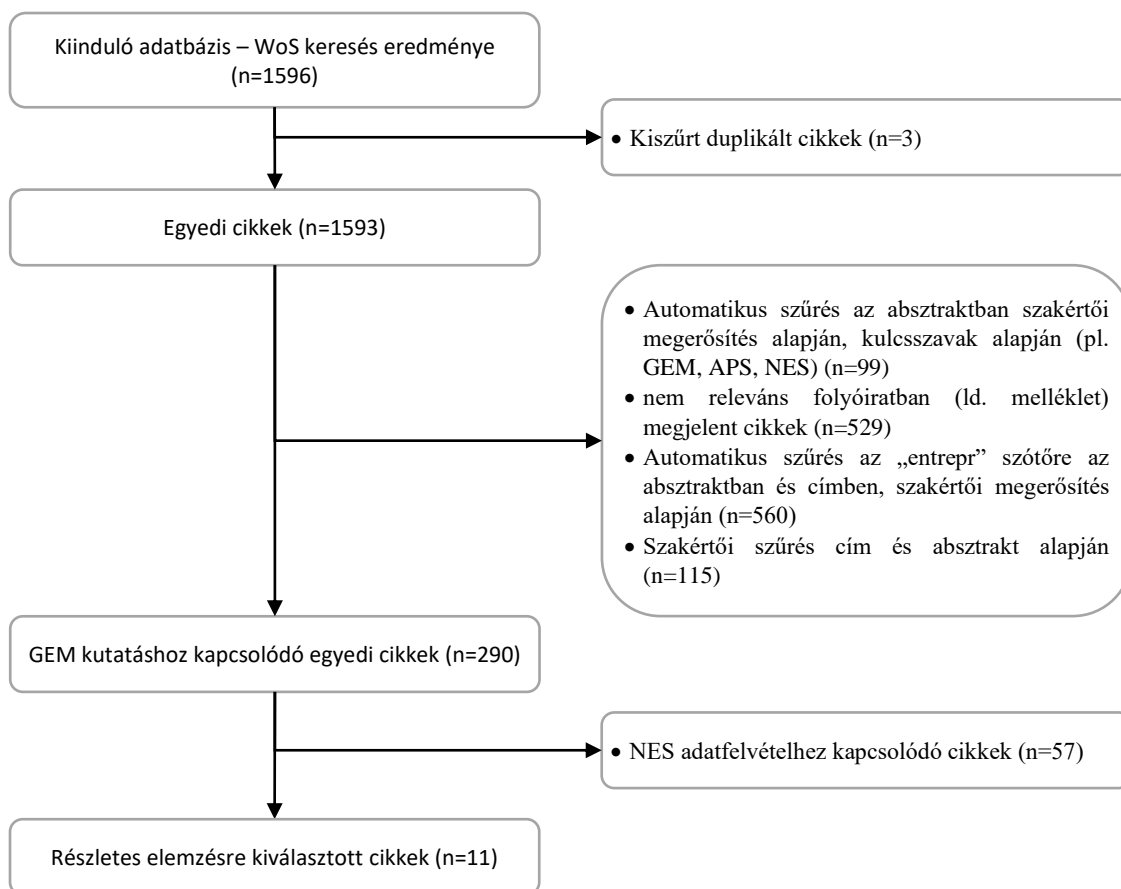
A Web of Science legyűjtést követően az exportált fájlokat azonos szerkezetben összemásoltuk. Az így kapott adatbázis tehát 1.596 elemet tartalmazott, amely a duplikátumok szűrése után is 1.593 önálló cikket jelentett.

Kutatási céljaink szempontjából a releváns cikkek kiszűrését ezt követően automatikusan, kulcsszavakkal végeztük el, az eredményeket valamennyi esetben egyedileg, manuálisan ellenőriztünk. Elsőként az absztraktban kerestünk olyan szavakat, szótöveket vagy rövidítéseket, amelyek a relevanciát alátámaszthatják (pl. GEM, APS, NES). Mivel előfordult olyan, hogy a cikkben elírás vagy épp eltérő rövidítés szerepel, így a kulcsszavak körét ezek szerint bővítettük.

Mivel az irreleváns egyedi cikkek kizárását követően is jelentős, ezer feletti egyedi cikk maradt az adatbázisban, következő lépésként a folyóirat relevanciája alapján végeztünk szűrést. Ez azt jelenti, hogy a legalább kettő, az adatbázisunkban is szereplő cikket közlő folyóiratok közül kizártuk azokat, amelyek feltehetően nem közölnek a kutatásunk céljának megfelelő szakcikkeket. (Ha a folyóiratból csupán egyetlen cikk került az adatbázisba, azt egyedileg vizsgáltuk.) Ezen folyóiratok listáját a mellékletben soroljuk fel. Ezt követően az „*entrepr*” szótőre vonatkozó szűrés következett a cikkek címében és absztraktjában, végül a fennmaradó cikkeket cím és absztrakt alapján egyedileg, manuálisan tekintettük át. A kizárások alapján összeállt egy olyan adatbázis, amelyről nagy biztonsággal állíthatjuk, hogy (1) a GEM projekten alapuló cikkeket tartalmaz, továbbá (2) ismert, hogy a GEM APS és/vagy NES adatain alapuló kutatást tartalmaz.

1. Ábra

A vizsgálatba vont cikkek kiválasztásának folyamata

(forrás: saját szerkesztés)

A 290 egyedi, a GEM APS és/vagy NES adatain alapuló cikkből az absztraktok elemzése alapján leszűrtük azokat, amelyek a GEM NES adatfelvételének adatait használták fel. A szűrés eredményeképpen 57 cikket választottunk ki.

Az absztraktok vizsgálata alapján az 57 cikk – adatforrás és tartalmi szempontok figyelembevételével – négy kategóriába sorolható (ld. 2. Táblázat):

- 1) több adatbázis (pl. OECD, Eurostat, World Competitiveness Index stb.) felhasználásán alapuló munkák,
- 2) GEM APS adatfelvétel adja az elemzés gerincét, GEM NES adatokat magyarázatként, kiegészítésként használják,
- 3) Vállalkozói ökoszisztéma fókuszú tanulmányok,
- 4) GEM NES adatok feldolgozását középpontba állító tanulmányok.

2. Táblázat

Cikkek kategóriák szerinti megoszlása

Kategóriák	Cikkek száma	Hivatkozások
Több adatbázis felhasználásán alapuló cikkek	13	(; Afzal, Siddiqui, Mansur, Sulong (2018); Afzal, Siddiqui, Dutta (2018); Altin, Memili, Sönmez (2017); Crnogaj, Hojnik (2016); Erkut (2016); Ferreira, Fayolle, Fernandes, Raposo (2016); Galvão, Mascarenhas, Rodrigues, Marques, Leal (2017); Nowak (2016); Ponomarenko, Gontareva (2017); Queirós, Braga, Correia, (2019); Sequeira, Gibbs, Juma (2016); Vega-Pascual, Di Pietro, Alfalla-Luque, (2017)
GEM APS adatfelvétel adja a cikkek gerincét, GEM NES adatokat magyarázatként, kiegészítésként használják	23	Avdeitchikova, Nyström (2016); Beynon, Jones, Pickernell (2018); Campos, Braga, Correia (2019); Červený, Pilkova, Rehak (2016); Chen, Saarenketo, Puumalainen (2018); Crum, Nelson (2015); Fellnhofer, Kraus (2015); Fuentelsaz, González, Maicas (2019); Fuentelsaz, Maicas, Montero (2018); Hoogendoorn (2016); Hudek, Sirec (2019); Laužikas, Dailydaitė (2014); Lee, Jung, Park (2015); Li (2019); Mas-Tur, Pinazo, Tur-Porcar, Sánchez-Masferrer (2015); Murphy, Ferreira, Fernandes, do Paço (2019); Pinho, Thompson (2016); Puente, Cervilla, González, Auletta (2016); Sahasranamam, Nandakumar (2020); Semerci, Çimen (2017); Teixeira, Casteleiro, Rodrigues, Guerra (2018); Tubadji, Nijkamp, Angelis (2016); Verkhovskaya, Aleksandrova (2018)
Vállalkozói ökoszisztéma fókuszú cikkek	9	Arabiyat, Mdanat, Haffar, Ghoneim, Arabiyat (2019); Chepureenko (2017); Gimenez-Nadal, Lafuente, Molina, Velilla (2017); Marques (2019); Martínez-Fierro, Biedma-Ferrer, Ruiz-Navarro (2019); Peterson (2020); Tleuberdinova, Shayekina, Salauatova, Amerkhanova, Ramashova (2019); Urbano, Guerrero, Ferreira, Fernandes (2018); Young, Welter, Conger (2017)
GEM NES adatok feldolgozását középpontba helyező cikkek	12	Braga, Queirós, Correia, Braga, (2017); Hechavarría, Ingram (2018); Martínez-Fierro, Biedma-Ferrer, Ruiz-Navarro (2016) (spanyol nyelvű cikk, a tartalmi elemzésből kizárva); Martínez-Fierro, Biedma-Ferrer, Ruiz-Navarro (2015); Pinho (2016); Pinho, Thompson (2017); Pinho, de Lurdes Martins (2020); Poblete, Mandakovic (2020); Sá, Pinho (2019); Setti, Osowska, Jaworski (2019); Villegas Mateos, Amorós (2019); Villegas-Mateos (2020)
Összesen	57	

(forrás: saját szerkesztés)

Az első kategóriába azokat a cikkeket soroltuk, amelyekben a GEM adatokon túl egyéb adatbázisokat is felhasználtak. A tanulmányokban a GEM adatokat OECD, Eurostat, Hofstede, World Competitiveness Yearbook, Economic Freedom of the World, SABI, Eurobarometer adatokkal kombinálták. Az elemzésbe az 'Index of Economic Freedom', 'Global Competitiveness Index' indexeket vonták be. Egy esetben a GEM adatfelvételben részt nem vevő ország saját adatgyűjtését vetette össze a GEM adatbázissal (Ponomarenko & Irina, 2017). A kategóriába tartozó cikkek erőssége, hogy az általuk vizsgált kérdésköröket több adatforrásra támaszkodva vizsgálják, egyrészt ilyen módon növelve a kapott eredmények megbízhatóságát, másrészt megerősítve az alkalmazott adatbázisok hitelességét, összhangját. A második kategóriába 23 olyan cikk tartozik, amelyek gerincét a GEM APS lekérdezés képezi, az NES adatok pedig kontroll vagy magyarázó változóként szolgálnak az elemzésekben. A kategóriába került tanulmányok témái – a teljesség igénye nélkül – a következők: szociális vállalkozások, vállalkozások nemzetköziesedése, vállalkozásoktatás, innováció, vállalkozási motiváció, informális tőkebefektetések, vállalkozások és munkanélküliség, startup vállalkozások, kezdő vállalkozások, vállalkozások sikerességét befolyásoló tényezők.

A harmadik kategóriába 9 olyan cikk került, amelyek célzottan a vállalkozói ökoszisztémák fejlesztésére irányuló kérdések elemzésére fókuszáltak, és szakpolitikai szempontból megfontolandó megállapításokat is tartalmaztak. Jelen tanulmánynak nem célja ezen cikkek részletes elemzése, kizárólag a bennük szereplő megállapításokat összegeztük táblázatos formában (ld. 3. Táblázat).

A negyedik kategóriába tartozó 12 cikket a következő fejezetben részletesen vizsgáljuk.

3. Táblázat

A vállalalkozási ökoszisztémát vizsgáló cikkekből leszűrt megállapítások

Hivatkozás	Megállapítás	Vizsgálatba bevont országok
Peterson (2020)	A potenciális vállalkozók vállalkozói léttel kapcsolatos észlelése pozitívan befolyásolja a vállalkozói aktivitást, míg a kormányzati programok és rendelkezések azt nem befolyásolják.	GEM adatfelvételében résztvevő 65 ország
Martínez-Fierro, Biedma-Ferrer, Ruiz- Navarro (2020)	Egy országban a fenntartható gazdasági fejlődés és magas potenciállal rendelkező vállalkozásokra serkentő hatás szintjét az ország gazdasági fejlettsége határozza meg. A gazdasági fejlettség és a magas potenciálú vállalkozások nagyobb hatással vannak a vállalalkozási ökoszisztémára, mint a vállalkozói aktivitás általában, és az ennek serkentésére irányuló kormányzati programok, a K+F transzfer, vagy a belföldi piachoz való hozzájárás.	GEM adatfelvételében résztvevő 62 ország
Marques (2019)	A vállalalkozások export tevékenységére ható egyéni szintű változók (1) az új termékek, az (2) új technológia, (3) a felsőoktatás és (4) a vállalalkozói hálózatok. Az export tevékenységet befolyásoló országos szintű változók (1) a finanszírozás rendelkezésre állása, (2) a nemzeti kormányok makroökonómiai támogatása és (3) az új technológiák támogatása.	Portugália, Spanyolország, Olaszország, Görögország
Urbano, Guerrero, Ferreira, Fernandes (2019)	Az új és a bejáratott vállalalkozások új technológiai vállalalkozási kezdeményezéseit a szabályozói környezeti feltételek (mint a tulajdonjogok és kormányzati programok) fokozzák, míg egyéb szabályozói feltételek (mint a tudomány és technológiai támogatása), valamint a normatív feltételek (mint a lehetőség észlelés és nemzeti kultúra) visszatartják.	GEM adatfelvételében résztvevő 23 ország
Arabiyat, Mdanat, Haffar, Ghoneim, Arabiyat (2019)	Az innovatív vállalalkozói aktivitás befolyásolásában szerepe van a szabályozási környezetnek, az információ kommunikációs technológiák használatának és a technológia átvételnek.	GEM adatfelvételében résztvevő 65 ország
Ignacio Gimenez-Nadal, Lafuente, Alberto Molina, Velilla (2019)	A vállalalkozói magatartás legfontosabb előrejelzői (1) az innováció és új technológiák, (2) a kortárs hatások, (3) a szociokulturális környezet, (4) az egyetemi vállalalkozásoktatás, (5) a K+F transzfer és (6) a kormányzati támogatások elérhetősége.	GEM adatfelvételében résztvevő 69 ország
Young, Welter, Conger (2018)	A stabilitást elősegítő intézményi megoldások a vállalalkozások esetében több utánzást eredményeznek, míg a rugalmasságot előmozdítók több vállalalkozási innovációt.	GEM adatfelvételében résztvevő 40 ország

(forrás: saját szerkesztés)

Eredmények

Részletes elemző munkánk fókuszába a 12 darab, a GEM NES adatok feldolgozását középpontba helyező cikket állítottuk. A cikkek letöltése során kiderült, hogy egy cikk valójában spanyol nyelvű (Salustiano et al., (2015) (feltehetően az adatbázisba történő adatrögzítési hiba okozta, hogy a Web of Science angol nyelvű cikként kategorizálta), így kizártuk az elemzésből és a 11 angol nyelvű cikket vizsgáltuk.

Elsődleges célunk annak feltérképezése volt, hogy a GEM NES adatfelvétel alapján milyen nemzetközi tudományos eredmények születnek, melyek a fő vizsgált témakörök. A GEM projekttel kapcsolatos publikációk több esetben kiemelték a GEM NES adatfelvétel alulkutatottságát (Gupta et al., 2021; Amorós & Bosma 2014). A GEM projekthez köthető tanulmányok többsége az APS adatfelvételre támaszkodik, amit az általunk végrehajtott szakirodalomkutatás is alátámasztott. Amennyiben a kutatók a NES adatokat használják, inkább jellemző, hogy azok az APS adatok kiegészítéseként jelennek meg, semmint önálló elemzési alapként. Álvarez és munkatársai (2014) kimutatták, hogy a GEM projekthez köthető publikációk 87%-a az APS adatokat használja, 3%-a épül az NES adatokra és 10%-ukban használják mindkét adatbázist.

A GEM NES adatfelvétel országonként 36 szakértő véleményét gyűjti össze. A statisztikai elemzési eszközök többségének alkalmazásához szükséges számosságú válasz egyetlen ország, egy évre vonatkozó adataiból nem áll rendelkezésre, így több év adatának, illetve több ország bevonásával érhető el eredményesen elemezhető adatbázis. A szakértők kiválasztása során a GEM konzorcium határozott iránymutatásokat fogalmaz meg,

- a kilenc vállalkozási keretfeltétel mindegyikéhez négy-négy szakértőt kell rendelni, oly módon, hogy közülük legalább egy vállalkozó legyen, továbbá
- a szakértők között egyaránt szerepeljenek elméleti és gyakorlati tudással, tapasztalatokkal rendelkező személyek.

Ennek ellenére a mintavétel kényelmi mintavételnek minősül, amely a kiválasztott szakértők egyéni véleményét, megállapításait tükrözi (Reynolds et al. 2005). A GEM NES adatfelvétel sajátossága, hogy a megkérdezett szakértők szubjektív véleményét tükrözi. A válaszadók között elkülöníthetők a vállalkozó és nem vállalkozó szakértők, akik vállalkozói ökoszisztémától és lehetőségekről alkotott véleménye szignifikánsan eltérő. Míg a nem

vállalkozó szakértők a vállalkozói környezetet kívülállóként, egy harmadik személy perspektívából képesek értékelni, a vállalkozó szakértők saját nézőpontjukat érvényesítik (Poblete & Mandakovic, 2020).

Az NES adatfelvétel a vállalkozási keretfeltételekre vonatkozó kérdések segítségével kiváló alapul szolgál a vállalkozási ökoszisztéma vizsgálatokhoz (Hechavarría & Ingram, 2019). A GEM NES adatgyűjtés erőssége, hogy lehetővé teszi az egyes országok és régiók közötti összehasonlításokat, ugyanakkor az adatgyűjtésben rejlő szubjektivitás és az országok közötti kulturális eltérések nehezítik az adatok objektív összehasonlító értékelését. Ahogyan arra Martínez-Fierro és munkatársai (2016) rávilágítottak, a megkérdezett szakértők értékelésére hatással van az általuk értékelt ország gazdasági fejlettsége és a vállalkozói környezet jellemzői.

Az általunk végrehajtott elemzés is alátámasztja az NES adatfelvétel alulkutatottságát. Nem sikerült a vizsgált cikkek között kapcsolódást, a különböző kutató műhelyek közötti párbeszédet azonosítani. Bármiféle kapcsolat mindössze egy, a Chilében és Mexikóban azonos módszertan alapján végrehajtott elemzés között található, ahol a kutatók túllépve az NES adatgyűjtés keretein, az országok központi és nem-központi régióira vonatkozóan is végrehajtották a szakértői interjúkat, amelyeket összevetettek (Mateos & Amorós, 2019; Mateos, 2020). Az adatgyűjtés nem pusztán a régiós bontás, de az interjúalanyok száma tekintetében is jelentősen eltért a GEM sztenderdektől. Mexikóban 4 év adatait felhasználva 675 szakértő válaszainak vizsgálatával, míg Chilében 4 év adatait felhasználva összesen 1.555 szakértői interjú alapján hajtották végre az elemzést.

A mexikói eredmények alapján a nem-központi régiók szakértői saját helyzetüket rosszabbnak értékelték a központi régiónál a kormányzati politikai szabályozás, az iskola utáni oktatás valamint a kereskedelmi és fizikai infrastruktúra tekintetében, ugyanakkor helyzetüket kedvezőbbnek ítélték meg a finanszírozási forrásokhoz való hozzájutás, az általános kormányzati politika, kormányzati programok, az alap és középfokú oktatás, a K+F transzfer, a piaci dinamika és nyitottság valamint a kulturális és társadalmi normák tekintetében (Mateos et al., 2019.) Chilében a pénzügyi támogatásokat és a fizikai infrastruktúrát kedvezőbbnek ítélték a központi régiókban, míg az általános kormányzati politikát, az alapfokú és középfokú vállalkozási oktatást eredményesebbnek értékelték a nem-központi régiókban (Mateos, 2020). Chile és Mexikó esetében a központi és nem-központi régiók szakértőinek

véleménykülönbsége két dolog miatt érdekes. Egyrészt megerősíti, hogy a GEM NES szakértők kiválasztása során különös körültekintéssel kell eljárni, érdemes legalább központi és nem-központi régiók szerint is diverzifikálni a mintát. Másrészt, felveti a szakértők véleményének régiós bontásban történő értelmezésének lehetőségét, mint perspektivikus kutatási irányt.

A NES adatok segítségével bizonyítható az intézményi tényezők szerepe az új vállalkozás alapításban. Pinho és Martins (2020) a 2008-as pénzügyi-gazdasági válság hatásait is figyelembe véve bizonyították, hogy a válság okozta visszaesés mértékétől függetlenül az intézményi tényezők jelentősen hatnak az új vállalkozások alapításának lehetőségére.

A NES adatok számos országra vonatkozóan rendelkezésre állnak, így megteremtik a lehetőségét az egyes országokban tapasztalható vállalkozói aktivitás és a kulturális különbségek közötti kapcsolatok vizsgálatára. Egy országban tapasztalható vállalkozói aktivitást az olyan egyéni tényezőkhöz kívül, mint az életkor, nem, vagy az iskolai végzettség, az adott ország kulturális jellemzői is befolyásolják. Setti és Osowska (2019) bizonyították, hogy a kulturális tényezők egyaránt hatással vannak a vállalkozási hajlandóságra és az egyéni tényezőkre. Braga és munkatársai (2017) szintén GEM NES adatok segítségével arra a következtetésre jutottak, hogy azon egyének, akik gyorsan képesek reagálni a kínálkozó lehetőségekre, jellemzően eredményesebbek az időmenedzsment tekintetében és inkább indítanak vállalkozást, ugyanakkor a nemzeti kultúra nem befolyásolja az egyének képességét a személyes életük irányítására.

A NES adatok elemzése a nők vállalkozói hajlandóságának növelésével kapcsolatos diskurzushoz is hozzátett. 75 ország adatait 13 évre visszamenőleg vizsgálva Hechavarría és Ingram (2019) arra a következtetésre jutottak, hogy a vállalkozóvá válás alacsony belépési korlátja, a vállalkozásokat támogató kormányzati politika, a minimális kereskedelmi és jogi infrastruktúra megléte és a normatív kultúra hatnak leginkább a nők vállalkozóvá válására, míg a férfiak vállalkozói hajlandóságát a támogató kormányzati politika, de azon belül a kevésbé erőteljes kormányzati programok ösztönzik leginkább.

A vállalkozói aktivitás ösztönzését hatékonyan szolgáló kormányzati politikák és programok típusát befolyásolja az egyes országok fejlettségi szintje. Martínez-Fierro (2016) és munkatársainak kutatása arra világít rá, hogy az ország fejlettségi szintjének függvényében érdemes meghatározni a vállalkozásfejlesztés-politika eszközeit. Érdekes eredmény, hogy a

kormányzati politikák és a vállalkozásoktatás fejlesztése az ország fejlettségi fokától függetlenül eredményesnek tekintett eszközök.

A NES adatfelvétel az elemzés módszertanának sokszínűségére ad lehetőséget. Jellemző eszközök a főkomponens elemzés, a strukturális egyenletek, a multigroup analízis, a nem parametrikus próbák, valamint a hierarchikus logisztikus regresszió.

A NES adatfelvételen alapuló elemzések a szakirodalomkutatás eredménye alapján még kiforratlanok, témaválasztási és módszertani szempontból is számos lehetőséget tartogatnak.

Összegzés

A GEM NES adatokra épülő publikációkat vizsgáló szisztematikus szakirodalomkutatásunk a korábbi hasonló munkákkal egybecsengő eredményeket hozott. A NES adatok elemzése igen alulkiértékelt területnek számít, igen ritka, hogy csak a szakértői interjúkra alapozva közöljenek tudományos eredményeket. Sokkal jellemzőbb az APS adatok felhasználása, illetve azok NES adatokkal való kombinációja, vagy egyéb adatgyűjtésekkel való kiegészítése, összevetése. A NES adatokon alapuló munkák szerteágazó témaköröket vizsgálnak, amelyek között alig lelhető fel kapcsolódási pont. Mivel a NES által vizsgált vállalkozási keretfeltételek jó alapot szolgáltatnak a vállalkozási ökoszisztéma vizsgálatokhoz, ez az irány perspektivikus kutatási vonalnak tekinthető.

Szintén érdekes eredményekkel szolgálhatnak az egyes országokat régiókhöz hasonlító elemzések.

A GEM NES adatfelvétel sajátossága, hogy a szakértők egyéni szubjektív megítélésére épít, amely információ tartalma miatt egyrészt tekinthető erősségnek, másrészt mivel nem valós mérhető adatokra épít, csökkenti az elemzések megbízhatóságát.

A NES adatfelvételben rejlik jelentős potenciál, hogy lehetővé teszi országok és régiók összehasonlítását. Gyengesége azonban, hogy habár képes feltárni a különbségeket, de az eltérések okára nem szolgáltat magyarázatot. Azok feltárása érdekében feltehetően további, az azonosított specifikumokra irányuló félig strukturált szakértői interjúk lefolytatása hozhat eredményt.

Az általunk végrehajtott elemzés számos lehetőséget felvillant, a NES adatfelvétel hasznosíthatóságára vonatkozóan. Ugyanakkor eredményeinket számos tényező korlátozza.

Kizárólag az elmúlt öt év angol nyelven megjelent, WoS indexált publikációit vizsgáltuk, így számos értékes a keresési feltételeknek nem megfelelő tanulmány maradt ki az elemzésünkből. A részletes elemzésbe való beválogatás során, erőfeszítéseink ellenére is maradhettek ki releváns cikkek. Tételesen kizárólag a kifejezetten NES adatokra fókuszáló és azokon alapuló cikkeket vizsgáltuk. A vállalkozási ökoszisztéma témakörhöz kapcsolódó írásokat (amelyek nem kizárólag vagy kifejezetten az NES adatokra épültek) különválogattuk és a szakirodalomfeldolgozás szempontjából perspektivikus kutatási iránynak tartjuk ezen írások feldolgozását.

Munkánk a vállalkozáskutatással foglalkozó szakemberek, azon belül, a GEM projekt eredményei és az adatfelvétel elemzésében rejlő további lehetőségek iránt érdeklődők számára tartalmazhat hasznos információkat.

Melléklet – Az elemzésből kizárt folyóiratok

sorszám	folyóirat címe	cikkek száma
1	APPETITE	34
2	EPILEPSY & BEHAVIOR	31
3	PATIENT EDUCATION AND COUNSELING	23
4	VALUE IN HEALTH	22
5	ARCHIVES OF SEXUAL BEHAVIOR	22
6	JOURNAL OF HAPPINESS STUDIES	17
7	APPLIED RESEARCH IN QUALITY OF LIFE	17
8	ECONOMICS & HUMAN BIOLOGY	16
9	JOURNAL OF WOMENS HEALTH	15
10	ACCIDENT ANALYSIS AND PREVENTION	14
11	FOOD POLICY	12
12	JOURNAL OF SEX RESEARCH	11
13	ENGINEERING CONSTRUCTION AND ARCHITECTURAL MANAGEMENT	11
14	TRANSPORTATION RESEARCH PART A-POLICY AND PRACTICE	11
15	TECHNOLOGICAL FORECASTING AND SOCIAL CHANGE	10
16	JOURNAL OF TRANSPORT GEOGRAPHY	10
17	WOMENS HEALTH ISSUES	10
18	JOURNAL OF HOMOSEXUALITY	9
19	INTERNATIONAL JOURNAL OF TRANSGENDERISM	8
20	EUROPEAN JOURNAL OF HEALTH ECONOMICS	8
21	HEALTH ECONOMICS	8
22	JOURNAL OF HEALTH ECONOMICS	7
23	AUTISM RESEARCH	7
24	PHYSIOLOGY & BEHAVIOR	7
25	INTERNATIONAL JOURNAL OF CONSUMER STUDIES	7
26	PUBLIC OPINION QUARTERLY	6
27	INTERNATIONAL JOURNAL OF CONSTRUCTION MANAGEMENT	6
28	BEHAVIOURAL BRAIN RESEARCH	5

sorszám	folyóirat címe	cikkek száma
29	JOURNAL OF SAFETY RESEARCH	5
30	ADVANCES IN LIFE COURSE RESEARCH	5
31	BEHAVIORAL MEDICINE	5
32	FOREST POLICY AND ECONOMICS	5
33	SOCIAL SCIENCE COMPUTER REVIEW	5
34	PHARMACOECONOMICS	5
35	DISASTER PREVENTION AND MANAGEMENT	4
36	RESEARCH IN TRANSPORTATION BUSINESS AND MANAGEMENT	4
37	JOURNAL OF YOUTH STUDIES	4
38	LONGITUDINAL AND LIFE COURSE STUDIES	4
39	SEXUALITY RESEARCH AND SOCIAL POLICY	4
40	APPLIED HEALTH ECONOMICS AND HEALTH POLICY	4
41	TRANSPORT POLICY	4
42	BRAIN AND BEHAVIOR	4
43	INTERNATIONAL JOURNAL OF SEXUAL HEALTH	4
44	SEX ROLES	3
45	FIELD METHODS	3
46	INTERNATIONAL JOURNAL OF HAPPINESS AND DEVELOPMENT	3
47	ANIMAL BEHAVIOUR	3
48	CHINA AGRICULTURAL ECONOMIC REVIEW	3
49	EVALUATION AND PROGRAM PLANNING	3
50	JOURNAL OF FASHION MARKETING AND MANAGEMENT	3
51	FRONTIERS IN BEHAVIORAL NEUROSCIENCE	3
52	JOURNAL OF NURSING MANAGEMENT	3
53	SEXUALITY AND CULTURE	3
54	JOURNAL OF OCCUPATIONAL SCIENCE	3
55	SOCIAL INCLUSION	3
56	ETHOLOGY	3
57	CHILD INDICATORS RESEARCH	3

sorszám	folyóirat címe	cikkek száma
58	WOMEN & HEALTH	3
59	INTERNATIONAL JOURNAL OF CONFLICT MANAGEMENT	2
60	SIMULATION & GAMING	2
61	SPORT MANAGEMENT REVIEW	2
62	RACE AND SOCIAL PROBLEMS	2
63	JOURNAL OF ECT	2
64	ZEITSCHRIFT FUR SEXUALFORSCHUNG	2
65	AGRICULTURAL ECONOMICS	2
66	YOUNG CONSUMERS	2
67	JOURNAL OF BISEXUALITY	2
68	AGGRESSIVE BEHAVIOR	2
69	BEHAVIOURAL PROCESSES	2
70	JOURNAL OF THE ECONOMICS OF AGEING	2
71	BEHAVIORAL ECOLOGY AND SOCIOBIOLOGY	2
72	FACILITIES	2
73	JOURNAL OF FAMILY AND ECONOMIC ISSUES	2
74	AGRICULTURAL AND RESOURCE ECONOMICS-INTERNATIONAL SCIENTIFIC E-JOURNAL	2
75	AMERICAN JOURNAL OF HEALTH ECONOMICS	2
76	HEALTH CARE FOR WOMEN INTERNATIONAL	2
77	INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH ECONOMICS AND MANAGEMENT	2
78	SPACE POLICY	2
79	HEALTH ECONOMICS REVIEW	2
80	APPLIED ANIMAL BEHAVIOUR SCIENCE	2
81	TIJDSCHRIFT VOOR ECONOMISCHE EN SOCIALE GEOGRAFIE	2
82	QUALITATIVE HEALTH RESEARCH	2
83	QUALITATIVE MARKET RESEARCH	2
84	JOURNAL OF WOMEN & AGING	2
85	ANTHROPOLOGIST	2

Hivatkozásjegyzék

- Afzal, M. N. I., Mansur, K., & Manni, U. H. (2018). Entrepreneurial capability (EC) environment in ASEAN-05 emerging economies. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 12(2), 206–221. doi:10.1108/apjie-01-2018-0002
- Afzal, M. N. I., Siddiqui, S., & Dutta, S. (2018). Determinants of entrepreneurial capability (EC) environment in ASEAN-05 economies - a log-linear stochastic frontier analysis. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 8(1), 1–14. doi:10.1186/s40497-018-0101-y
- Afzal, M.N.I., Siddiqui, S.A., Mansur, K.M., & Sulong, R.S. (2018). An Empirical Investigation of Factors Affecting Entrepreneurial Capability (EC) Environment in ASEAN-5 Economies. *Asian Academy of Management Journal*, 23(2), 25–44. doi:10.21315/aamj2018.23.2.2
- Altin, M., Memili, E., & Sönmez, S. (2017). Institutional economics and firm creation in the hospitality and tourism industry. *Tourism Economics*, 23(7), 1381–1397. doi:10.1177/1354816617689869
- Álvarez, C., Urbano, D., & Amorós, J. E. (2013). GEM research: achievements and challenges. *Small Business Economics*, 42(3), 445–465. doi:10.1007/s11187-013-9517-5
- Amorós, J. E., Bosma, N. (2014). Global entrepreneurship monitor 2013 global report: Fifteen years of assessing entrepreneurship across the globe. Elérhető: <http://www.gemconsortium.org/docs/3106/gem-2013global-report/>.
- Arabiyat, T. S., Mdanat, M., Haffar, M., Ghoneim, A., & Arabiyat, O. (2019). The influence of institutional and conducive aspects on entrepreneurial innovation: Evidence from GEM data *Journal of Enterprise Information Management*, 32(3), 366–389. doi:10.1108/jeim-07-2018-0165
- Avdeitchikova, S. & Nyström, K. (2016). Access to Informal Venture Capital and Ambitious Entrepreneurship - Cross Country Evidence. *International Review of Entrepreneurship*. 14(4), 469–482.
- Beynon, M. J., Jones, P., & Pickernell, D. (2018). Entrepreneurial climate and self-perceptions about entrepreneurship: a country comparison using fsQCA with dual outcomes. *Journal of Business Research*, 89, 418–428. doi:10.1016/j.jbusres.2017.12.014
- Braga, V., Queirós, M., Correia, A., & Braga, A. (2017). High-Growth Business Creation and Management: a Multivariate Quantitative Approach Using GEM Data. *Journal of the Knowledge Economy*, 9(2), 424–445. doi:10.1007/s13132-017-0490-0

- Campos, J., Braga, V., & Correia, A. (2019). Public policies for entrepreneurship and internationalization. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 10(4), 975–995. doi:10.1108/jstpm-04-2018-0044
- Červený, J., Pilikova, A., & Rehak, J. (2016). Senior Entrepreneurship in European Context: Key Determinants of Entrepreneurial Activity. *Ekonomicky Casopis*, 64(2), 99-117.
- Chen, J., Saarenketo, S., & Puumalainen, K. (2018). Home country institutions, social value orientation, and the internationalization of ventures. *International Business Review*, 27(2), 443–454. doi:10.1016/j.ibusrev.2017.09.011
- Chepureenko, A. (2017). Entrepreneurial Activity in Post-Socialist Countries: Methodology and Research Limitations. *Foresight and STI Governance*, 11(3), 11–24. doi:10.17323/2500-2597.2017.3.11.24
- Crnogaj, K., & Hojnik, B.B. (2016). Institutional determinants and entrepreneurial action. *Management: Journal of Contemporary Management Issues*, 21, 131-150.
- Crum, M., & Nelson, T. E. (2015). Stabilizing institutions for new venture investment decisions. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 9(4), 344–360. doi:10.1108/jec-05-2013-0014
- Erkut, B. (2016). Entrepreneurship and Economic Freedom: Do Objective and Subjective Data Reflect the Same Tendencies? *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 4(3), 11–26. doi:10.15678/eber.2016.040302
- Fellnhöfer, K., & Kraus, S. (2015). Examining attitudes towards entrepreneurship education: a comparative analysis among experts. *International Journal of Entrepreneurial Venturing*, 7(4), 396–411. doi:10.1504/ijev.2015.073648
- Ferreira, J. J., Fayolle, A., Fernandes, C., & Raposo, M. (2016). Effects of Schumpeterian and Kirznerian entrepreneurship on economic growth: panel data evidence. *Entrepreneurship & Regional Development*, 29(1-2), 27–50. doi:10.1080/08985626.2016.1255431
- Fuentelsaz, L., González, C., & Maicas, J. P. (2019). Formal institutions and opportunity entrepreneurship. The contingent role of informal institutions. *BRQ Business Research Quarterly*, 22(1), 5–24. doi:10.1016/j.brq.2018.06.002
- Fuentelsaz, L., Maicas, J. P., & Montero, J. (2018). Entrepreneurs and innovation: The contingent role of institutional factors. *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship*, 36(6), 686–711. doi:10.1177/0266242618766235

Galvão, A., Mascarenhas, C., Rodrigues, R. G., Marques, C. S., & Leal, C. T. (2017). A quadruple helix model of entrepreneurship, innovation and stages of economic development. *Review of International Business and Strategy*, 27(2), 261–282. doi:10.1108/ribs-01-2017-0003

Gimenez-Nadal, J. I., Lafuente, M., Molina, J. A., & Velilla, J. (2017). Resampling and bootstrap algorithms to assess the relevance of variables: applications to cross section entrepreneurship data. *Empirical Economics*, 56(1), 233–267. doi:10.1007/s00181-017-1355-x

Gupta, V. K., Yayla, A. A., Sikdar, A., & Cha, M.-S. (2012). Institutional environment for entrepreneurship: evidence from the developmental states of South Korea and United Arab Emirates. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 17(3), 1250013–1250021. doi:10.1142/s1084946712500136

Hechavarría, D. M., & Ingram, A. E. (2018). Entrepreneurial ecosystem conditions and gendered national-level entrepreneurial activity: a 14-year panel study of GEM. *Small Business Economics*, 53(2), 431–458. doi:10.1007/s11187-018-9994-7

Hoogendoorn, B. (2016). The Prevalence and Determinants of Social Entrepreneurship at the Macro Level. *Journal of Small Business Management*, 54, 278–296. doi:10.1111/jsbm.12301

Hudek, I., & Sirec, K. (2019). Development of entrepreneurial potential through entrepreneurship education in the EU. *Ekonomiska Misao i Praksa / Economic Thought And Practice*, 28(1), 53-78.

Laužikas, M., & Dailydaitė, S. (2014). Impacts of social capital on transformation from efficiency to innovation-driven business. *Journal of Business Economics and Management*, 16(1), 37–51. doi:10.3846/16111699.2012.754374

Lee, H., Jung, H., Park, S. (2015). The Effect of Entrepreneurial Environment on Entrepreneurial Activity: A Comparative Study of Factor-driven, Efficiency-driven, and Innovation-driven Economies. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9(1), 57–80.

Li, T. (2019). Engagement in international entrepreneurship: interactive effects of resource-based factors and institutional environments. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 9(1), 1–17. doi:10.1186/s40497-019-0185-z

Marques, H. (2019). Export activity, innovation and institutions in Southern European nascent entrepreneurship. *Economics: The Open-Access, Open-Assessment E-Journal*, 13(1), 1–48. doi:10.5018/economics-ejournal.ja.2019-53

Martínez-Fierro, S., Biedma-Ferrer, J. M., & Ruiz-Navarro, J. (2016). Entrepreneurship and strategies for economic development. *Small Business Economics*, 47(4), 835–851. doi:10.1007/s11187-016-973

Martínez-Fierro, S., Biedma-Ferrer, J. M., & Ruiz-Navarro, J. (2015). Entrepreneurial framework conditions and economic development: an analysis of GEM countries. *Revista de Economía Mundial*, 41, 181–212.

Martínez-Fierro, S., Biedma-Ferrer, J. M., & Ruiz-Navarro, J. (2019). Impact of high-growth start-ups on entrepreneurial environment based on the level of national economic development. *Business Strategy and the Environment*, 29(3), 1007–1020. doi:10.1002/bse.2413

Mas-Tur, A., Pinazo, P., Tur-Porcar, A. M., & Sánchez-Masferrer, M. (2015). What to avoid to succeed as an entrepreneur. *Journal of Business Research*, 68(11), 2279–2284. doi:10.1016/j.jbusres.2015.06.011

Murphy, P. J., Ferreira, J. J., Fernandes, C. I., & do Paço, A. (2019). Blended value and female entrepreneurial performance: social and economic aspects of education and technology transfer. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 17(2), 759–777. doi:10.1007/s11365-019-00620-6

Nowak, H. (2016). The Role of the Polish Higher Education System in the Development of Entrepreneurship. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 4(1), 43–59. doi:10.15678/eber.2016.040104

Peterson, M. (2020). Modeling country entrepreneurial activity to inform entrepreneurial-marketing research. *Journal of Business Research*, 113, 105–116. doi:10.1016/j.jbusres.2018.11.042

Pinho, J. C. (2016). Institutional theory and global entrepreneurship: exploring differences between factor- versus innovation-driven countries. *Journal of International Entrepreneurship*, 15(1), 56–84. doi:10.1007/s10843-016-0193-9

Pinho, J. C. M., & Thompson, D. (2017). Institutional-driven dimensions and the capacity to start a business. *International Marketing Review*, 34(6), 787–813. doi:10.1108/imr-12-2015-0279

Pinho, J. C., & de Lurdes Martins, M. (2020). The opportunity to create a business: Systemic banking crisis, institutional factor conditions and trade openness. *Journal of International Entrepreneurship*, 18(4), 393–418. doi:10.1007/s10843-020-00275-3

- Pinho, J. C., & Thompson, D. (2016). Corporate structural conditions for the creation of new businesses: Specialists' view. *Revista de Administração de Empresas*, 56(2), 166–181. doi:10.1590/s0034-759020160204
- Poblete, C., & Mandakovic, V. (2020). Experts in entrepreneurship: opportunities and context evaluation from the perspective of entrepreneurs and non-entrepreneurs. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*. Nyomtatás előtt. doi:10.1108/jeee-01-2020-0014
- Ponomarenko, V., & Gontareva, I. (2017). The system of causal connections between entrepreneurial activity and economic development. *Economic Annals-XXI*, 165(5-6), 4–7. doi:10.21003/ea.v165-01
- Puente, R., Cervilla, M. A., González, C. G., & Auletta, N. (2016). Determinants of the growth aspiration: a quantitative study of Venezuelan entrepreneurs. *Small Business Economics*, 48(3), 699–726. doi:10.1007/s11187-016-9791-0
- Queirós, M., Braga, V., & Correia, A. (2019). Cross-country analysis to high-growth business: Unveiling its determinants. *Journal of Innovation & Knowledge*, 4(3), 146–153. doi:10.1016/j.jik.2018.03.006
- Reynolds, P., Bosma, N., Autio, E., Hunt, S., De Bono, N., Servais, I., Lopez-Garcia, P., Chin, N. (2005). Global Entrepreneurship Monitor: Data Collection Design and Implementation 1998-2003. *Small Business Economics*, 24(3), 205–231. doi:10.1007/s11187-005-1980-1
- Sá, E. S., & Pinho, J. C. M. R. (2019). Effect of entrepreneurial framework conditions on R&D transfer to new and growing firms: The case of European Union innovation-driven countries. *Technological Forecasting and Social Change*, 141, 47–58. doi:10.1016/j.techfore.2019.01.017
- Sahasranamam, S., & Nandakumar, M. K. (2020). Individual capital and social entrepreneurship: Role of formal institutions. *Journal of Business Research*, 107, 104–117. doi:10.1016/j.jbusres.2018.09.005
- Semerci, A. B., & Çimen, M. (2017). Environmental incentives of entrepreneurship: Fuzzy clustering approach to OECD countries. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 7(1), 1–19. doi:10.1186/s40497-017-0085-z
- Sequeira, J. M., Gibbs, S. R., & Juma, N. A. (2016). Factors Contributing To Women's Venture Success In Developing Countries: An Exploratory Analysis. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 21(1), 1–31. doi:10.1142/s1084946716500011

- Setti, Z., Osowska, R., & Jaworski, P. M. (2019). Multilevel Analysis of Entrepreneurial Activity: Exploring Individual-level Determinants and the Moderating Role of National Culture. *International Review of Entrepreneurship*, 17(2), 213–229.
- Teixeira, S. J., Casteleiro, C. M. L., Rodrigues, R. G., & Guerra, M. D. (2018). Entrepreneurial intentions and entrepreneurship in European countries. *International Journal of Innovation Science*, 10(1), 22–42. doi:10.1108/ijis-07-2017-0062
- Tleuberdinova, A., Shayekina, Z., Salauatova, D., Amerkhanova, A., & Ramashova, A. (2019). Expert assessments of entrepreneurial activity development: a case study. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(2), 1599–1612. doi:10.9770/jesi.2019.7.2(56)
- Tubadji, A., Nijkamp, P., & Angelis, V. (2016). Cultural hysteresis, entrepreneurship and economic crisis. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 9(1), 103–136. doi:10.1093/cjres/rsv035
- Urbano, D., Guerrero, M., Ferreira, J. J., & Fernandes, C. I. (2018). New technology entrepreneurship initiatives: Which strategic orientations and environmental conditions matter in the new socio-economic landscape? *The Journal of Technology Transfer*, 44(5), 1577–1602. doi:10.1007/s10961-018-9675-3
- Vega-Pascual, M., Di Pietro, F., & Alfalla-Luque, R. (2017). Entrepreneurship, finance entrepreneurs and job creation: Evidence from panel data. *WPOM-Working Papers on Operations Management*, 8(2), 44–65. doi:10.4995/wpom.v8i2.9011
- Verkhovskaya, O. R., & Aleksandrova, E. A. (2018). The motivation index of entrepreneurial activity and institutional environment. *St Petersburg University Journal of Economic Studies*, 34(4), 511–533. doi:10.21638/spbu05.2018.402
- Villegas Mateos, A. O., & Amorós, J. E. (2019). Regional entrepreneurial ecosystems in Mexico: a comparative analysis. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 11(4), 576–597. doi:10.1108/jeeee-02-2019-0024
- Villegas-Mateos, A. (2020). Regional entrepreneurial ecosystems in Chile: comparative lessons. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 13(1), 39–63. doi:10.1108/jeeee-11-2019-0168
- Young, S. L., Welter, C., & Conger, M. (2017). Stability vs. flexibility: The effect of regulatory institutions on opportunity type. *Journal of International Business Studies*, 49(4), 407–441. doi:10.1057/s41267-017-0095-7